

BARNENS #3

FRAMTID

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 3 : 2009

Tema:

Elever granskade
insamlingsmetoder

Barns deltagande

Ungas inflytande leder till förändring i Togo

Ungdomsrådet söker
nya medlemmar

Starta din egen
sms-insamling!

Plan
För och med barn

THOMSON REUTERS

PROUD SUPPORTERS OF

“LEARN WITHOUT FEAR”

At Thomson Reuters, our **core values** are very important to us. We believe that **performance matters**, and so far this year our staff and customers have performed well, raising over €10,000 for Plan’s “Learn Without Fear” campaign.

Thank you to everyone who has contributed.

www.thomsonreuters.com

Lekolar

SOM FÖRETAGSVÄN STÖDJER LEKOLAR PLANS PROJEKT FÖR ATT FÖRBÄTTRA BARN SÄKERHET I KINA.

Olyckor är den främsta dödsorsaken för barn i Kina och skador till följd av olyckor drabbar över 15% av barnen. I Pucheng, en fattig landsbygdsregion mitt i landet, är skolorna osäkra och vare sig lärare eller föräldrar har kunskap om hur man kan förebygga och minska olyckor.

Pilotprojektet för att förbättra barns säkerhet i Pucheng har bedrivits under ett år. Det berör 61 byar och totalt cirka 100 000 människor. Projektet går ut på att öka kunskapen runt förebyggande arbete både i och utanför skolan samt att skapa säkrare miljöer.

Arbetet bedrivs med barn i fokus och mycket av arbetet görs tillsammans med barn.

Projektet förväntas leda till en minskning av anmälda olyckor i regionen. Tack vare att lokala myndigheter varit involverade i projektet från början kommer arbetet fortsätta även efter att projektet är genomfört.

Lekolar utvecklar lärande miljöer för barn och ungdomar, läs mer på www.lekolar.se.

Barn och ungdomar måste få möjlighet att påverka

Utgångspunkten för alla Plans insatser ligger i att förverkliga barns rättigheter. En av de viktigaste grundprinciperna i barnkonventionen är att barn ska ha rätten att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem. Därför arbetar Plan både för och tillsammans med barn och ungdomar, något vi tycker är viktigt att värna om.

En anledning till att Ungdomsrådet och Plan Sveriges generalsekreterare skriver den här texten tillsammans är att den tidning du håller i din hand har tema barns deltagande. Att barn får delta och göra sina röster hörda är en central del i Plans arbete. Genom att fokusera särskilt på detta ämne hoppas vi att fler kan få upp ögonen för hur viktigt det är att barn får uttrycka sina åsikter och ha inflytande i samhället.

Eftersom Plans arbete riktar sig till barn måste barn och ungdomar få vara med och planerar utformningen av utvecklingsprojekten. Det hela fungerar i princip som samhället i övrigt; en politiker måste lyssna på medborgarna för att kunna fatta så bra beslut som möjligt, eftersom besluten syftar till att medborgarna ska få det bättre. En barnrättsorganisation måste lyssna på barnen för att fatta så bra beslut som möjligt, eftersom besluten syftar till att barnen ska få det bättre.

I flera länder stödjer Plan barn- och ungdomsklubbar. I det här numret av Barnens framtid får vi följa med till Togo där ungdomsklubbar påverkar vuxnas beslut genom gatuteater, tidningsartiklar och radioprogram. Det är viktigt att barn tillfrågas och får vara delaktiga i beslut som rör dem, till exempel var man ska bygga skolor. I ett annat reportage kan du läsa om de unga reportrar i Sri Lanka vars skolradio har blivit så framgångsrik att korrupta politiker försökt stoppa sändningarna.

Plans ungdomsråd har även intervjuat barn från Plans ungdomsgrupper i andra länder för att höra hur ungdomar från fyra olika kontinenter ser på Plans arbete och på sin egen medverkan och betydelse i organisationen.

Vi vill samtidigt passa på att rikta ett stort tack till alla våra faddrar, som även i lågkonjunkturen fortsätter att stödja Plans verksamhet. Utan era bidrag skulle vi inte kunna genomföra alla de viktiga insatser som görs för barns rättigheter runt om i världen.

ANNA HÄGG-SJÖQUIST,
GENERALSEKRETERARE,
PLAN SVERIGE

JENS PERSSON,
PLANS UNGDOMSRÅD

Innehåll #3

4»

REPORTAGE:

I Togo får barn- och ungdomsklubbar vuxna att lyssna på dem.

9»

»Det är bättre för barnen, och då är det bättre för oss alla«

Intervju med en av mangyanfolkets ledare i Filippinerna.

10»

Plan i världen

Ungdomsinflytande på fyra kontinenter: Kina, Sverige, Ecuador och Togo.

12»

Barn påverkar genom radio

I Madulla på Sri Lanka har skolradion blivit så framgångsrik att korrupta politiker försökt stoppa sändningarna.

22»

Skolarbeten

Gymnasieelever testade olika insamlingsmetoder och valde att skänka pengar till Plan.

Alltid i Barnens framtid:

15» FADDERRESAN

Under gruppresan till Nicaragua fick faddrarna se vad deras pengar bidragit till och på Sri Lanka träffade två faddrar sitt fadderbarn för fjärde gången.

16» PLAN I SVERIGE

Starta din egen insamling genom sms, kalendarium, med mera.

20» KULTUR

Mode: Nytt Plansmycke säljs till förmån för skolprojekt i Malawi. Modebloggaren Elin Kling stödjer Plan.

21» KRÖNIKA

"Vi måste också få tycka", skriver Filippa Annersten från Plans ungdomsråd.

23» PLANS UNGDOMSRÅD

Ungdomsrådet söker nya medlemmar!

Klarar barn av att vara med och bestämma var en skola ska ligga, motarbeta handel med barn och påverka nya lagar? I Togo har Plans barn- och ungdomsklubbar fått vuxna att lyssna. De använder sig av gatuteater, tidningsartiklar, radioprogram – och fotboll.

TEXT: ANKI WOOD/GLOBAL REPORTING | FOTO: JULIA BJÖRNE/GLOBAL REPORTING

» Vi märker att barn kan förändra «

– Så här ser vår by ut. På ena sidan av stora vägen ligger alla hus och på andra sidan ligger skolan, hälsokliniken och kyrkan. Varje dag när vi ska gå till skolan måste vi gå över vägen. Hade de vuxna frågat oss skulle vi ha sagt att skolan måste ligga på samma sida som husen.

Det säger Romeo, 12 år, och visar en modell över byn Biadé i centrala Togo. Modellen är en del av en utställning gjord av medlemmarna i en av Plan Togos barnklubbar.

I Sokodé längre norrut samlas 15 ungdomar som är med i Planklubben Afrique espoir, Afrikas hopp. Klubben har funnits i sju år och ungdomarnas röster har blivit allt starkare och det är inte bara Plan som vill höra vad de tycker:

– När en ny skola skulle byggas i Sokodé hade vi ett möte med myndigheterna som ville ha råd om var den skulle ligga. Det är också vanligt att föräldrar som sett oss framträda ber om hjälp när de har problem med sina

Medlemmarna i barn- och ungdomsklubben Afrikas hopp tvekar inte längre att höja sina röster. I skuggan av Adji-kokoloträdet informerar de om barns rättigheter, barnäktenskap, barnhandel och hiv.

Romeo (längst till höger) önskar att de vuxna hade pratat med barnen i byn Biadé om var skolan skulle ligga. Nu måste de gå över stora vägen varje dag.

ungdomar. Det är ganska vanligt att elever vill hoppa av skolan och det är lättare för dem att lyssna på oss än på sina föräldrar, säger Achraf 14 år.

Ungdomarna har samlats under ett stort Adji-kokolo-träd. Den jättelika trädkronan brer ut sig ovanför den roströda sanden och snart ska ungdomarna informera om barns rättigheter med hjälp av gatuteater.

– Vi kallar oss Afrikas hopp för att vi vill förändra vårt

samhälle. Det är inte lätt, men vi har vant oss och vi är inte längre blyga och rädda. De vuxna har börjat lyssna och vi kontaktas ofta när beslut ska tas som påverkar barn och unga, berättar Esther, 18 år, som varit med i Afrique espoir sedan klubben startade.

Även Plan Togo tar hjälp av ungdomarna för att förankra sitt arbete.

– De har förberett flera skolprojekt, till exempel ett som handlar om att plantera träd för att motverka erosion och ökenspridning. Eleverna fick studera vilka träd som var lämpligast och sedan bestämma vilken

»Vårt viktigaste bidrag var att vi fick igenom att barn skulle involveras i arbetet«

sort som skulle planteras, berättar Messan Azanlekor på Plan Togo.

Plan konsulterar alltid med både vuxna och barn i de byar där nya projekt planeras. För några år sedan inledde Plan Togo en omfattande satsning på att bygga latriner på skolor. Samtalen med eleverna visade att flickorna var rädda att gå på toaletten för att de kände sig otrygga och det framkom att övergrepp skett. Plan Togo beslutade efter det att alltid bygga åtskilda pojk- och flicktoaletter på skolorna. Frågan om skollatrinor har dykt upp även i andra Planprojekt i olika länder.

– Bra skollatrinor är nödvändigt för att fler flickor ska gå i skolan, förklarar Messan Azanlekor.

Plan Togo arbetar i nästan 250 byar med att bland annat bygga skolor, hälsokliniker, latriner och brunnar. Och med att hjälpa barn att göra sina röster hörda.

– Traditionellt sett ska barn egentligen vara tysta, lyssna och lära, kommenterar Achraf.

Målet är att det ska finnas en barn- eller ungdomsklubb i varje by. Idag finns det 100 klubbar. Oftast är det medie-, teater- eller hälsoklubbar, och arbetet utgår alltid från barns rättigheter och barnkonventionen.

För två år sedan antogs en barnrättslag i Togo. Plan Togo blev ombedd av regeringen att delta i förarbetet till lagen:

– Vårt viktigaste bidrag var att vi fick igenom att barn skulle

involveras i arbetet, att barn skulle få berätta om vad de ville att lagen skulle innehålla och vilka svårigheter den skulle motarbeta, berättar Messan Azanlekor.

Esther och några av hennes kamrater från Afrique espoir deltog på tre arbetsmöten där representanter från regeringen lyssnade på dem och de lyckades påverka hur flera paragrafer utformades.

– När vi berättar om det förstår de vuxna att unga är framtiden och att de måste lyssna och ta vara på oss. Många föräldrar vill inte att deras barn ska vara med i klubbarna, de vill hellre att barnen ska hjälpa till hemma. Men när de ser vad vi klarar ändrar de sig. Klubbarna har gjort att barnen har fått en starkare roll i familjen och samhället. Vi märker varje dag att barn kan förändra, säger Esther.

Det är dags för ungdomarna i Afrique espoir att dra igång sin föreställning i skuggan under Adji-kokoloträdet. När Hassane börjar trumma och dammet yr om fötterna på Sadat och Habina som dansar en traditionell dans samlas snart folk från husen och marknaden intill. Borgmästaren och fyra byäldste sitter på rad på varsin plaststol och klappar händerna i takt med trumman. Rakryggade kvinnor klädda i färggranna tyger med vackra mönster bär fat på huvudet med frukter eller plastpåsar med frusen saft som de säljer till den som vill svalka sig.

Ungdomarna spelar en kort pjäs om en man som slår sin tjänstepojke. När polisen i pjäsen knackar på för att se vad oväsendet beror på kryper den skräckslagna mannen ihop och tjänstepojken gömmer honom under ett tyg så att han ska se ut som en pall. Pojken bjuder polismannen att slå sig ner på pallen. Alla skrattar gott åt mannen, som till slut får sitt straff. Ungdomarna ber barnen i publiken att räkna upp några av barns rättigheter. Ivriga händer far upp i luften: "barn har rätt att diska", "sopa gården", "vi har rätt att gå i skolan", "att laga mat", "att ha kläder", är några gissningar.

Ungdomarna i Afrique espoir är beredda att uppträda så fort det finns en folksamling – på skolor, bröllop eller fester och de åker ut till byar och lockar snabbt publik till sin föreställning. De underhåller med sång, dans och poesi och berättar samtidigt om barns rättigheter, protesterar mot barnäktenskap och barnhandel och informerar om hiv.

– När man känner till barnens rättigheter förstår man vad man kan göra för sitt land. Utan unga blir det ingen förändring, säger Achraf.

Genom dans och musik lockas åskådarna till gatuteaterföreställningarna.

Barnen i publiken lyssnar intensivt på informationen om barns rättigheter.

Flickor sätter bollen i rullning

TEXT: ANKI WOOD/GLOBAL REPORTING | FOTO: JULIA BJÖRNE/GLOBAL REPORTING

I Sotouboua-regionen i centrala Togo finns 12 flickfotbollslag. För ett år sedan skrattade alla åt tanken på att flickor skulle spela fotboll. Den här dagen samlas över 1 000 personer i byn Tabindè för att se en fotbollsturnering med fyra flicklag. Fotboll har stärkt flickornas självkänsla och de syns och hörs nu på ett nytt sätt.

– Attaquez! Attaquez les! Attackera dem! Coachen Agbotou Mawéna röst dånar över fotbollsplanen och hennes flickor springer efter bollen för allt vad de är värda.

Hennes hesa röst går upp i jublande falssett när nr 11, Dajovi, gör mål och laget från Langabaonu vinner turneringen. Agbotou Mawéna lyser av stolthet:

– Fotboll är en sport som kräver initiativ, styrka och beslutsamhet – flickorna övervinner sin blygsel när de spelar. De blir mer motiverade att gå i skolan och de vågar prata mer. Starkare självkänsla ökar möjligheten att få ett bättre liv och en bättre framtid, säger hon.

Dajovi, 13 år, är självklart nöjd med sitt mål – matchens enda som inte var en straffspark.

– Jag skulle gärna vilja spela internationellt, berättar hon.

Runt planen hänger banderoller med slagord: ”Flickor är lika bra på fotboll som pojkar – stöd dem!”, ”Flickor blir starka av fotboll!”, ”Vi stöder flickors ledarskap genom fotboll”.

Över 1 000 åskådare har samlats och det är lika många pojkar som flickor och lika många pappor som mammor bland publiken. Männerna skrattar lite åt bristande bollkontroll – men engagemanget är på topp och hejaropen ekar.

Plans fotbollsprojekt för flickor har pågått i ett år och i samband med turneringen hålls en utvärdering. Spelare, coacher, lärare, Planpersonal och många föräldrar har kommit till mötet. Det är över 30 grader varmt och alla samlas i den sköna skuggan under en mangoträdunge där de ännu gröna frukterna dinglar på långa stjälkar. Byns hövding hälsar välkommen och sen tar Magnoudéwa, 15 år, över som konferencier.

Fortsätter på nästa sida >>

BURKINA FASO

GHANA

TOGO

BENIN

● SOKODÉ

● SOTOUBOUA

● LOMÉ

Togo och kampen för en förändring

I ett land som Togo, där korruption och kränkningar av mänskliga rättigheter är vanligt, kämpar Plan med att försöka öppna upp möjligheter till utveckling.

Togo, en smal strimma land på Afrikas Atlantkust, var fram till 1960 en fransk koloni. Sju år efter självständigheten tog general Gnassingbé Eyadema makten efter en blodig militärkupp. Idag styrs landet av den gamle diktatorns son Faure Gnassingbé.

Togo är ett av Västafrikas minsta och tätast befolkade länder. Landet har minst 40 olika folkgrupper och franska är det officiella språket, men talas bara av en mindre del av befolkningen. Skolplikt gäller i landet men fåtal barn fullföljer studierna. Grundskoleutbildningen ska vara fri för alla, men många skolor tar ut avgifter.

En stor del av befolkningen livnär sig på odling för självhushåll. Åtta av tio barn arbetar under ett eller flera år under slavlika förhållanden i ett grannland för att förbättra familjens ekonomi.

Plans arbete i Togo

Plan har funnits i Togo sedan 1987 och arbetar idag i 242 byar i de tre områdena Sokodé, Sotouboua och Atakpamé. I Togo hindras barns utveckling av hög mödra- och barnadödlighet, ständigt ökande fattigdom, olika former av utnyttjande av barn och bristande stöd.

Plan Togo ger bland annat stöd till mödrar och barn under barnens första fem år i livet. Arbetet innebär också att ge familjerna kunskap och verktyg för att bättre kunna ta hand om barnens hälsa och att förebygga sjukdomar.

Plan arbetar även med att få unga att engagera sig i frågor om trafficking, demokratiprocesser och barnrättsfrågor.

Det finns totalt 26 278 fadderbarn i Togo, varav 684 har svenska faddrar.

Jämförelsetabell:	Togo	Sverige
Areal:	56 785 km ²	449 964 km ²
Invanare:	5,9 miljoner	9,2 miljoner
Huvudstad:	Lomé	Stockholm
Officiella språk:	Franska	Svenska
Medellivslängd:	57 år för kvinnor 54 år för män	83 år för kvinnor, 79 år för män
Spädbarnsdödlighet:	58 per 1 000 födda	3 per 1 000 födda
Läs- och skrivkunniga över 15 år:	61 procent	99 procent

Källa: Plans landrapporter, Landguiden

– Kommer ni ihåg hur häpna ni blev när Plan Togo föreslog att flickor skulle spela fotboll? Ingen trodde att flickor skulle kunna spela fotboll. Idag ska vi se hur det är med den saken, ropar hon i mikrofonen och ber om en varm applåd för laget från byn Adjegré som ska spela en pjäs om hur det var när flickfotbollen kom till deras by.

I korta scener visar flickorna att de blev retade av skolkamraterna, att lärarna tyckte att det var slöseri med tid och att föräldrarna hellre ville att flickorna skulle hjälpa till hemma – och som klagade över att det går åt tvålv att tvätta uniformerna.

Publiken skrattar generat medan flickorna i de andra lagen applåderar och nickar igenkännande.

I samband med fotbollsträningen har flickorna fått information om hälsofrågor, trafficking av barn, barnäktenskap och andra viktiga frågor

som rör barn i Togo. De har sedan berättat om detta för sina skolkamrater, ofta i form av korta pjäser.

Talarna avlöser varandra, elever, lärare och föräldrar är nöjda med fotbollssatsningen – den har förändrat bilden av flickorna och flickornas självkänsla har stärkts. Att bryta tabun, till exempel genom att spela fotboll, kräver mod och ger flickorna styrka. Det enda bekymret är att efter ett år är gymnastikskorna och uniformerna slitna och fotbollarna läcker luft.

– Det är så mycket som flickor inte förväntas göra eller klara. I Togo är det männen som bestämmer och det är pojkarna som är aktiva. Det har inspirerat fotbollsflickorna. Men även pojkarna påverkas och förändras, de börjar också fatta att de ska hjälpa till, säger Magnoudéwa, som ofta är kommentator under matcherna.

»Kommer ni ihåg hur häpna ni blev när Plan Togo föreslog att flickor skulle spela fotboll? Ingen trodde att flickor skulle kunna spela fotboll. I dag ska vi se hur det är med den saken.«

Magnoudéwa, 15 år, refererar flickfotbollsmatcherna – hon drömmer om att bli sportreporter en dag.

Spelarna, deras coacher, lärare och föräldrar samlas för en utvärdering av satsningen på flickfotboll. Flickorna har blivit mer motiverade att gå i skolan och de vågar prata mer.

Nomadfolket bosatte sig på Mindoro, Filippinerna:

»Det är bättre för barnen, och då är det bättre för oss alla«

Nomadfolket valde att bosätta sig så att barnen skulle kunna gå i skolan. Deras ledare berättar hur Plan hjälpt till med skolsatsningen.

Fausto Noveloso är ledare för Manganstammen Taubuid, som omfattar 54 olika bosättningar på ön Mindoro på Filippinerna. Vi sitter i den dallrande värmen och lyssnar på hans berättelse om byn och hur han ser på framtiden. Flera av stammens äldre ledare sitter med i väntan på att Family Day ska börja; en årlig familjedag som arrangeras av Plan.

Det är bara tre år sedan stammen bosatte sig i byn Tamisan. Traditionellt är de ett nomadfolk, men när de äntligen fick möjligheten att bygga en skola för byns barn valde de att ha fasta bosättningar för barnens skull. De hade länge uppvakttat lokala myndigheter för att en skola skulle kunna byggas, men aldrig prioriterats i budgeten. När Plan började arbeta med dem gjorde man en överenskommelse med myndigheterna om att Plan skulle bekosta skolbyggnaden och utrustningen om myndigheterna stod för lärarna.

Jag frågar Fausto Noveloso om hur det är att nu vara bofasta.

– Det är bättre för barnen, och då är det bättre för oss alla, säger han och berättar att de fortfarande flyttar runt sina åkermarker, och på så sätt har behållit en del av det nomadiska inslaget.

En annan fråga som blir aktuell när man träffar människor som lever så nära naturen som folket i Tamisan är om de har märkt av klimatförändringen. Fausto Noveloso dröjer inte med svaret.

– Absolut. Förut visste vi att regnperioden skulle börja i juni och mer eller mindre exakt hur mycket det skulle regna. Men nu vet man inte längre. Det kan regna på helt andra tider. Ibland regnar det inte alls. Det är besvärligt för oss, säger han.

Problemet idag är att de måste odla upp extra mycket mark eftersom det förändrade klimatet leder till ännu osäkrare skördar. Redan tidigare har de sista månaderna innan skörden varit "hungriga månader". Med klimatförändringen riskerar den hungriga tiden att bli ännu längre, vilket gör att fler barn drabbas av undernäring.

Hur ser de då på utvecklingen sedan byn började samarbeta med Plan? Fausto Noveloso är mycket nöjd med att barnen får gå i skolan och lära sig allt det de vuxna aldrig fått chansen till. Barnen lär också ut vissa av sina kunskaper till hela byn.

– Barnen lär sig om hälsofrågor i skolan och kan sedan informera föräldrarna och de andra i byn. Och det är bra för alla, tycker Fausto Noveloso.

Vi är de första utlänningar som besökt byn sedan Agneta Sjödin var där för två år sedan i samband med Faddergalan 2007. Men snart kanske detta kommer att förändras. För ett år sedan ställde Fausto Noveloso upp i valet till deras motsvarighet till kommunfullmäktige. Det är ovanligt att Manganfolket har representanter i de byar de tillhör, men Fausto Noveloso lyckades med bedriften att bli invald. Hans huvudfokus var att få till en väg till Tamisan från Poypoy. Det tog inte lång tid innan Fausto Noveloso fick som han ville, och nu är vägen på plats. Det innebär att byn kan få både varor levererade och sina jordbruksprodukter hämtade av inköpare.

Jag lovar att hälsa till Agneta Sjödin och sedan skumpar vi ner på vägen till Poypoy för att få vara med på Family Day som anordnas för att föra fram budskap om barns rättigheter och att ha roligt tillsammans.

Vi ser hur Fausto Noveloso stolt betraktar barnen i hans byskola. De har fått en möjlighet han aldrig fick, och vi är säkra på att han och de andra i byn kommer att göra allt för att barnen ska kunna ta vara på den chansen.

Fausto Noveloso är ledare för Manganstammen Taubuid på Filippinerna.

Nomadfolket valde att bosätta sig i byn Tamisan, så att barnen skulle kunna gå i skolan.

TEXT OCH FOTO: MALIN FORSGREN

Ungdomsinflytande på fyra kontinenter

Runt om i världen finns det tusentals ungdomar som är engagerade i Plan. Gemensamt för alla är att de kämpar för barnrättsfrågor och för att minska orättvisorna i världen. Plan Sveriges ungdomsråd har intervjuat ungdomar från fyra olika världsdelar om vad inflytande betyder för dem.

ÖVERSÄTTNING: MATS WURNELL

FOTO: PLAN

Gina och Louis Mario, Ecuador: »Vår grupp har haft möjlighet att påverka beslut på provinsnivå«

Varför tycker ni att det är viktigt att ha inflytande?

För att det är ett sätt att uppmuntra unga människor att agera och vara aktiva. Vi vill lyfta fram våra kunskaper och öka vår möjlighet att bli hörda.

Hur märker ni att ert inflytande leder till något?

Vi tror att det kan leda till konkreta

resultat då vi har arbetat aktivt i fem års tid och vår grupp har haft möjlighet att påverka beslut på provinsnivå. Vi diskuterar och förhandlar med institutioner som arbetar i vår stad och kommer att fortsätta med det tills dess att vi når våra mål.

Kan ni ge exempel på en situation där ni har kunnat påverka?

Vi har blivit inbjudna till kommunmöten för att tycka till om de förslag som tas upp där. Vi har även bidragit till att helt nya ämnen och frågor

tas upp och diskuteras. Ett annat exempel är att vi blivit rådfrågade vid ett projekt för barn och tonåringar.

Vad tror ni att människor i er omgivning tycker om barns deltagande och inflytande?

De tycker att vi gör ett bra arbete och vi uppmuntras att fortsätta engagera unga människor. Det är också viktigt för oss att ha ett starkt stöd från våra föräldrar.

På vilket sätt känner ni att ni kan påverka och inom vilka områden skulle ni vilja ha mer inflytande?

Vi har mest inflytande hos andra ungdomar. Vi vill gärna påverka vuxna mer, för som det är nu är det mest våra föräldrar som deltar på våra möten och aktiviteter. Vi vill också påverka mer på en nationell nivå.

Tycker ni att vuxna tar barns och ungdomars åsikter på allvar?

Ja, till exempel så har myndigheterna gett oss stöd vid flera tillfällen. Vi märker även att våra föräldrar lyssnar och tar del av vårt arbete.

RenYu, Kina:

»Vuxna tar inte ungas åsikter på tillräckligt stort allvar«

Varför tycker du att det är viktigt att ha inflytande?

För att inflytande leder till saker som gynnar både kollektivet och individen. Om vi studenter presterar bra så kan vi till exempel sprida vår kunskap. Folk omkring dig influeras och följer ditt exempel, vilket stärker gemenskapen. Därför tycker jag att det är viktigt att kunna påverka.

Hur märker du att ditt inflytande leder till något?

Jag känner att jag har inflytande på mina klasskamrater när det gäller studier, uppförande och läxläsande.

Kan du ge exempel på en situation där du har kunnat påverka?

Jag har försökt påverka mina kamrater för att få dem att tycka om att arbeta, vara disciplinerade och följa lagar och regler. Jag hjälper till att hålla rent och jag stör inte under lektionerna. Jag kommer även i tid och är noga med att göra mina läxor.

Vad tror du att människor i din omgivning tycker om barns deltagande och inflytande?

Folk omkring mig ser positivt på ungas inflytande och accepterar våra åsikter.

På vilket sätt känner du att du kan påverka och inom vilka områden skulle du vilja ha mer inflytande?

Jag har inflytande i min studiemiljö och vill att alla ska respektera varandra och arbeta hårt.

Tycker du att vuxna tar barns och ungdomars åsikter på allvar?

Vuxna tar inte ungas åsikter på tillräckligt stort allvar då de ofta tycker att de har större erfarenhet, vet bäst och agerar mer rationellt. Det är därför vi unga inte har så mycket inflytande när det gäller vuxna.

FOTO: PLAN

Elise, Sverige:

»En enorm tillfredsställelse i att kunna göra skillnad«

Varför tycker du att det är viktigt att ha inflytande?

Jag vill ha inflytande för att jag vill påverka min och andras situation och vill bidra till att barn och ungdomar får göra sina röster hörda i samhället.

Hur märker du att ditt inflytande leder till något?

I Plan Sveriges ungdomsråd får vi se resultat av vårt arbete i det Plan gör och i responsen vi får. Det är alltid en enorm tillfredsställelse i att kunna göra skillnad.

Kan du ge exempel på en situation där du har kunnat påverka?

När jag och två andra medlemmar från Plans ungdomsråd deltog på European Development Days i höstas, och det var vi ungdomar som bestämde vad vi skulle ställa för intervjufrågor och kunde påverka de personer vi pratade med.

Vad tror du att människor i din omgivning tycker om barns deltagande och inflytande?

De tycker att det är kul att jag engagerar mig och vill göra skillnad. De frågar till exempel om vad vi gör i Ungdomsrådet. De allra flesta är väldigt positiva och ser det som något bra att det finns barn och ungdomar som engagerar sig.

På vilket sätt känner du att du kan påverka och inom vilka områden skulle du vilja ha mer inflytande?

I Ungdomsrådet har jag inflytande över Plan Sveriges verksamhet.

I skolan har jag inflytande över kursutformning, lokaler och sådant. Jag vill ha inflytande där jag känner att jag har något att tillföra, det jag kan något om.

Tycker du att vuxna tar barns och ungdomars åsikter på allvar?

Det är väldigt olika. Jag tycker att personalen på Plan lyssnar på oss ungdomar i Ungdomsrådet, men på min gamla skola var det ingen vuxen som verkligen lyssnade på oss i elevrådet. Det är skillnad på att lyssna och lyssna, vara intresserad och ta in det som sägs och sedan förverkliga det.

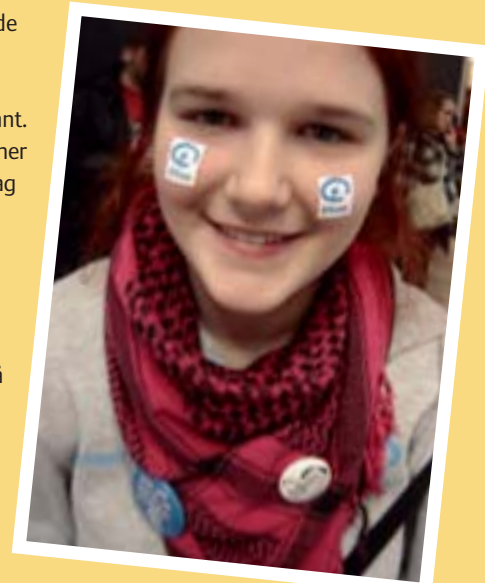

FOTO: PLAN

Rita, Togo:

»Vi ska höja våra röster i alla sammanhang«

Varför tycker du att det är viktigt att ha inflytande?

Jag tycker att alla ungdomar ska få ha inflytande. Vi behöver inflytandet för att våra rättigheter ska uppmärksammas och respekteras. Jag är övertygad om att min påverkan kan leda till bra saker, men bara om jag agerar på ett klokt sätt.

Jag har kunnat påverka i aktiviteterna i de projekt som vi har drivit sedan starten 2002. Vi skriver artiklar till vår tidning "Lumière de l'Education Salut les enfants", sänder radioprogram, fotograferar, ritar och gör intervjuer.

Vad tror du att människor i din omgivning tycker om barns deltagande och inflytande?

Människor i min närhet är förvånade över hur jag långsamt men säkert skaffat mig ökat inflytande. Många av dem lyfter numera fram ungas deltagande. Jag försöker också vara en förebild för mina kamrater. Mina föräldrar är stolta och uppmuntrar mig. I skolan blir jag positivt bemött av mina lärare, som tycker om att se att unga människor kan bidra med idéer och delta i diskussioner. Politikerna är också vänliga mot mig och säger att det är bra att unga får komma till tals.

På vilket sätt känner du att du kan påverka och inom vilka områden skulle du vilja ha mer inflytande?

Jag har skaffat mig mer inflytande i familjen, i min hemstad samt i andra städer runt omkring. Jag har även möjlighet att påverka i Lomé (Togos huvudstad). Jag har rest till Senegal och Frankrike och fått möjligheten att dela med mig av min kunskap. Jag tycker att vi barn och unga ska höja våra röster i alla sammanhang.

Tycker du att vuxna tar barns och ungdomars åsikter på allvar?

Jag tror att vuxna tar ungas åsikter på allvar, men vi måste fortsätta att göra oss hörda och kämpa mot våra mål. Det är viktigt att vuxna och barn umgås och utbyter kunskaper, tankar och erfarenheter.

Hur märker du att ditt inflytande leder till något?

Jag har turen att ha kunnat ta del av många bra aktiviteter, som till exempel diskussionsforum och möten. Rent konkret så har jag och andra unga gjort våra röster hörda genom att till exempel bidra med åsikter och förslag på lösningar gällande trafficking under ett stort möte som anordnades av regeringen och intresseorganisationer. Det var tack vare Plan som vi hade möjlighet att närvara på det mötet.

Kan du ge exempel på en situation där du har kunnat påverka?

Sri Lanka:

Unga radiopratare gör vuxna mer medvetna

I det lilla samhället Madulla på Sri Lanka är skolradion inte bara ett sätt för barn att få "leka" journalister. På kort tid har stationen blivit så framgångsrik att korrupta politiker försökt stoppa det som sänds.

TEXT OCH FOTO: DAVID ISAKSSON/GLOBAL REPORTING

I hjärtat av Sri Lanka, sju timmars bilväg från huvudstaden Colombo och långt från hav och kuster, ligger det lilla samhället Madulla. Landskapet är böljande grönt, här är de flesta familjer bönder med små jordbruk och många odlar ris och majs.

Skolan, som består av ett antal utspridda, låga byggnader, ligger en bit från samhället. Vi passerar grinden och fortsätter upp mot radiostudion. På vägen

möter vi ett gäng elever. Deras vita skoluniformer lysor mot allt det gröna.

Det är mörkt inne i studion och det tar en stund innan ögonen vänjer sig. Sajee, Chanushka, Madhusika och Dammika sitter framför mikrofonerna. Lika proffsig som på vilken annan radiostation som helst avlöser de varandra i uppläsningen av dagens viktigaste nyhetshändelser.

Men det finns en stor skillnad mellan skolradion i Madulla och andra radiostationer. I Madulla sker sändningarna över högtalare och inte via FM eller AM-bandet. Orsaken är att det är både dyrt och svårt att få sändningstillstånd för en "riktig" radiostation.

Radion började som ett sätt för skolan att informera eleverna om vad som hände under dagen. Utrustningen bestod av en enkel mikrofon och en enda högtalare. Med stöd av Plan började man sedan utveckla arbetet. En medieklubb bildades och med hjälp av professionella journalister fick ungdomarna chansen att utvecklas som programledare, tekniker och reportrar. Sedan dess har den tekniska utrustningen bytts ut och idag har skolan en helt modern studio.

Genom stödet från Plan har skolan också kunnat lägga ut (och gräva ned) en kabel till samhällets centrum, ungefär en kilometer bort. Så numera är det möjligt för alla som rör sig där att höra radiosändningarna. I planerna finns också att utöka sändningarna genom att dra kablar till fler byar längre bort.

Mediklubben på skolan har idag 60 medlemmar och intresset för att göra radio är stort och kön för att vara med är lång.

– Vi tar ut de som verkligen visar intresse och som är beredda att komma hit tidigt på morgonen för att vara med och planera dagens sändningar, berättar Wasantha Pushpakumara som är medielärare på skolan.

Att radiopratarerna så gott som alla kommer från vanliga bondefamiljer på landsbygden är svårt att tro, men så har också radion haft stor betydelse för att utveckla självförtroendet hos var och en, menar Rasika som är 18 år och ingår i redaktionen:

– I början var det lite läskigt att prata i mikrofonen när man visste att alla kunde höra det jag sa. Men nu känns det helt vanligt och inte ett dugg konstigt!

Chanuska är 18 år och går liksom de övriga som sänder just idag sista året på gymnasiet. För honom är det viktigt att man sänder konkreta nyheter om det som påverkar barnen.

– Jag har varit med i tre år och det är väldigt spännande och intressant. Vi hittar nyheter genom att läsa tidningar och sånt. Sen får vi många tips också från människor som bor här. Ibland är vi också ute och intervjuar personer, både här på skolan och utanför.

Ett viktigt syfte med radions sändningar är att berätta om barns situation och informera om barns rättigheter. De flesta problem som uppstår beror på att de vuxna inte är medvetna om vilka rättigheter barn har. Det bästa är därför att försöka utbilda föräldrarna, menar Madhushika som också är studioreporter:

– Vi försöker göra de vuxna mer medvetna om de problem som finns och att barn faktiskt behandlas illa. Flera gånger har vi också intervjuat polisen om vad de gör för barnen, berättar hon.

När en elev blivit illa behandlad av en lärare gjorde

Sajee, Chanushka, Madhusika och Dammika sitter framför mikrofonerna och avlöser varandra i uppläsningen av dagens viktigaste nyhetshändelser.

»Vi hittar nyheter genom att läsa tidningar och sånt. Sen får vi många tips från människor som bor här. Ibland är vi också ute och intervjuar personer.«

redaktionen ett speciellt program kring detta. Men eftersom Sri Lanka är ett traditionellt och auktoritetsbundet samhälle var det viktigt att göra programmet utan att någon enskild lärare kunde känna sig utpekad.

– Då kunde vi säga att en lärares uppgift inte bara är att undervisa, utan också att se till barnets säkerhet. Det här sa vi samtidigt på ett väldigt artigt språk. Det är också väldigt sällan som lärare betar sig på det sättet, fortsätter Madhushika.

Dagens första nyhetssändning börjar sju på morgo-

nen. Därefter följer program som tar upp ämnen som hälsa och barns situation. Men det som framför allt har engagerat många lyssnare är att man berättar om det som händer i Madulla. Och här är konkurrensen liten. Den enda lokalradio som finns sänder över ett stort område och har knappast något utrymme för riktigt lokala nyheter. Skolradion har helt enkelt blivit ett måste.

– När vi började prata i radion om korruptionen och den illegala miljöförstörelsen var det några politiker som försökte få stopp på oss, de tjänade själva pengar på det som hände och ville inte att folk skulle veta vad som pågick. Andra tyckte att det vi gjorde var bra – de ville att vi skulle fortsätta, berättar Sajee som är 17 år och en av programledarna.

Det är svårt att tänka sig att en enkel lokalradio som enbart sänder över högtalare skulle kunna skapa ett sådant rabalder. Men det är faktiskt vad Madulla School radio lyckats med. Högtalarna i samhället finns kvar och på kuppen har man blivit utsedda till Sri Lankas bästa skolradio av landets skolmyndighet.

Madullas centrum ligger ungefär en kilometer från skolan och består av några affärer och en öppen plats där marknader ibland hålls. I närheten av högtalarna har några

Rickshaw-chauffören Laxman Kumara lyssnar alltid på skolradions sändningar när han är ute och kör.

rickshaw-förare parkerat i väntan på att köra folk som snart kommer med landsvägsbussen.

– Jag lyssnar alltid på deras sändningar. Jag är ute och kör min rickshaw hela dagarna så det här är enda chansen för mig att få veta vad som händer, berättar Laxman Kumara som är en av chaufförerna.

Karuna Thilaka som äger järnaffären intill är också nöjd. Han störs inte alls av ljudet från högtalarna, utan tycker tvärtom att det är jättebra:

– Jag lyssnar varje dag och jag tror att radion gör oss vuxna mer medvetna om att vi måste ta hand om våra barn på ett bra sätt. Radion är nog också bra för att barnen ska lära sig prata mer. Så jag tycker att de borde sända ännu mer än vad de gör idag, menar Karuna.

I studion är dagens första sändningar avklarade. Nu väntar matte, historia och andra vardagligheter för eleverna.

För de äldsta reportrarna börjar också planerna för framtiden att ta form. Att plugga vidare är en självklarhet för alla, fast professionell journalist verkar ingen ha planer på att bli. Dammika drömmer om att bli advokat och flera av de andra har liknande tankar. Men även om ingen i slutänden blir journalist så har arbetet med radion gett dem viktiga erfarenheter. Eller som Madhushika konstaterar:

– I början var det läskigt, men nu är jag inte ett dugg rädd för att prata om det jag tycker är viktigt!

Karuna Thilaka tror att radion gör vuxna mer medvetna om att de måste ta hand om sina barn på ett bra sätt.

Fadderbesök på Sri Lanka:

»En helt ny bild av hur Plan arbetar«

Staffan och Anna-Lisa Öhrling blev faddrar efter att ha upplevt tsunamin under ett besök på Sri Lanka 2004. De har nu träffat sitt fadderbarn fyra gånger och gläds över att det som slogs sönder byggs upp igen.

Min fru och jag stödjer Plan Sri Lanka sedan fem år, ett initiativ vi tog efter att vi undkommit tsunamin år 2004 i ett hårt drabbat område i södra delen av landet. Ytterligare en orsak till att vi stödjer just Sri Lanka är att jag vistats mycket i landet i mitt arbete.

Under ett par dagar i mars i år besökte vi Plans verksamhet i Monaragaladistriktet i sydöstra delen av landet, med start på Plans regionkontor i staden Badulla. Tidigt på morgonen åkte vi till en förskola som Plan stödjer. På förskolan får barn i åldrarna tre till fem år med olika problem, eller från utsatta familjer, möjlighet att utvecklas med hjälp av förskolepedagoger som utbildats av Plan.

Efter att även ha besökt en hälso- och barnvårdscentral, där Plan utbildar gravida och nyblivna mammor i viktiga hälsofrågor, reste vi vidare. På knappt farbara vägar, åkte vi genom stora sockerrörsplantager, djungelområden och risodlingar. Till slut kom vi fram till "vår" fadderfamilj. Vi har varit där tre gånger tidigare och blev varmt välkomnade av familjen. Då jag har förmånen att kunna tala lokalspråket hyfsat bra blir kontakten också mer direkt och otvungen. Vårt fadderbarn hade nu hunnit bli sju år och gick andra årskursen i skolan.

Vi fick även besöka två av de 29 familjer som fått sina hus återuppbyggda av Plan efter översvämningskatastrofen i området två år tidigare. Här mötte vi människor som nyligen fått sin tillvaro slagen i spillror, men som nu fått ett nytt liv.

Under dessa innehållsrika och minnesvärda dagar fick vi inte bara träffa vårt fadderbarn igen, utan även se en helt ny bild av hur Plan Sri Lanka arbetar i de viktiga utvecklingsprojekten.

TEXT OCH FOTO: STAFFAN ÖHRLING

Läs mer om fadderresan och se fler bilder på Plans hemsida: www.plansverige.org

Faddrarna Anna-Lisa och Staffan Öhrling tillsammans med fadderbarnets familj.

Byron och två flickor som utbildats till "minilärare" genom Plan, berättar för sina klasskamrater i skolan i San Cayetano om varför det är viktigt att äta en varierad kost.

Gruppresan till Nicaragua:

»Det finns en enorm framtidstro«

En grupp faddrar följde med Plan till Nicaragua – en resa i högt tempo med späckat program. Förutom att träffa sina fadderbarn fick faddrarna med egna ögon se vad deras pengar bidragit till.

I april i år reste en grupp faddrar med Plan till Nicaragua. De fick träffa sina fadderbarn och möta människorna i Plans utvecklingsprojekt, som berättade om resultaten från Plans stöd. De hade kommit långt i arbetet med att förebygga bland annat undernäring, analfabetism, hiv och gängvåld. De berättade också om vattenprojekt och födelserregistrering.

Nicaragua ligger mitt i Centralamerika och är ett av de fattigaste länderna i Latinamerika, med en befolkning där 50 procent är under 17 år. Nicaragua möter många utmaningar; inte sällan drabbas landet av stormar och orkaner som drar in från Atlanten och fortfarande brottas man med minnen och rättstvister från inbördeskriget. Trots detta finns det en enorm framtidstro hos människorna och en vilja att förbättra levnadsvillkoren.

Alla Plans utvecklingsprojekt i Nicaragua bedrivs för och med barn. Barns deltagande prioriteras alltid högst, vilket gör att barnen blir engagerade i sin egen utveckling.

Faddern Monika Nilsson från Piteå som reste med sin man Kurt, berättar att de är väldigt glada att de följde med till Nicaragua:

– Vi är så nöjda med resan. Av 10 möjliga poäng så var det en tolv! Alla vuxna och barn som vi träffade gav verkligen allt.

TEXT OCH FOTO: ÅSA MALMQVIST

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 66 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida:

www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00
fax: 08-58 77 55 10

Telefontid vardagar
09.00–12.00, 13.00–15.00

Pg för Fadderbidrag
90 07 01-4

Pg för övriga bidrag
90 07 31-1

Bg för Fadderbidrag
900-7014

Bg för övriga bidrag
900-7311

Fadderfrågan

Plan får varje dag frågor från faddrar om kommunikationen med fadderbarnen, situationen i länderna och mycket annat. Här är svaret på en av dessa frågor.

Skickar Plan svenska volontärer utomlands?

Plan har inget internationellt volontärprogram, utan rekryterar i största möjliga mån volontärer lokalt för att ta tillvara den kunskap som finns på plats. Plan Sverige har därför ingen möjlighet att erbjuda internationella volontär- eller praktikuppdrag.

Du kan däremot hjälpa till som volontär på Plan Sverige i Stockholm. Som volontär är du en extra resurs i det dagliga kontorsarbetet och en viktig länk i verksamheten. Du får träffa nya människor, både Plans anställda och andra volontärer, och får inblick i verksamheten. Vi har ingen möjlighet att ge någon ekonomisk ersättning för dina insatser, men erbjuder en trevlig arbetsplats med internationell prägel. I arbetet som volontär hjälper du till med våra administrativa uppgifter, så som kuvertering och packning av försändelser, uppdatering av information, registrering i datasystem och översättning av brev.

För mer information om volontärverksamheten, kontakta oss via e-post:
volontar@plansverige.org

Kalendarium

7 oktober	Internationella barndagen
17 oktober	Internationella dagen för utrotning av fattigdom
24 oktober	Världsdagen för information om utvecklingsfrågor
22–24 oktober	Plan deltar på European Development Days i Stockholm
26–28 oktober	Plan deltar på Skolforum i Stockholm
15–17 november	Plan deltar under MR-dagen i Stockholm, tema: mänskliga rättigheter och klimatkrisen
20 november	Barnkonventionen fyller 20 år
25 november	Internationella dagen mot våld mot kvinnor
1 december	Internationella aids-dagen
7–18 december	FN:s klimatkonferens i Köpenhamn
10 december	Internationella dagen för mänskliga rättigheter

Konferens:

Möte om våld mot barn

Den 6–7 juli arrangerade det svenska EU-ordförandeskapet (UD) tillsammans med EU-kommissionen ett "NGO Forum on Human Rights". Detta möte anordnas varje år för att stimulera en debatt mellan beslutsfattare, experter och insamlingsorganisationer kring frågor om mänskliga rättigheter. I år var konferensens tema "Våld mot barn". Plan Sverige medverkade aktivt i planeringen inför mötet. Runt 150 personer deltog på konferensen och kollegor från Plan i olika länder och partnerorganisationer medverkade som föredragshållare och delegater.

Planpaketet – för dig som vill mer!

Vi har tagit fram ett Planpaket för dig som är en extra engagerad fadder. Du får möjlighet att visa andra att du stödjer Plan tack vare vår fina pin – den funkade lika bra på kavajslaget som på jeansjackan – och våra nya färgsprakande korrespondenskort som du kan glädja dina vänner med. Boken i paketet ger dig fördjupade insikter om hur Plan arbetar för att förbättra livsvillkoren för de mest utsatta barnen världen över.

Genom att köpa Planpaketet för 280 kronor stödjer du samtidigt Plans verksamhet. Det här får du i gengäld:

- Årsbok 2008 med tema flickors rättigheter. Boken berättar utförligt om Plans verksamhet och har ett särskilt fokus på flickors rättigheter och Plans arbete för att stärka dessa. Flickor diskrimineras världen över – bara för att de är flickor.
- En snygg pin i form av Plans logotyp – det lekande barnet som solen skiner på.
- Sex härliga korrespondenskort med tre olika motiv målade av barn i våra programländer. Korten är dubbelvikta med kuvert.

Antalet paket är begränsat, så beställ redan idag via www.plantorget.org, så att du säkert får ditt Planpaket!

Frysta löner och inga oskäliga förmåner

Under 2009 kommer alla Plan Sveriges chefer, inklusive generalsekreteraren, att frysa sina löner. Som fadder eller som annan bidragsgivare vill man så klart att pengarna ska användas på bästa sätt och inte gå till oskäliga kostnader. Plan Sverige strävar alltid efter att ha så låga administrativa kostnader som möjligt. Därför har Plan Sveriges generalsekreterare Anna Hägg-Sjöquist inte några förmåner utöver de som finns för all Plan Sveriges personal; som friskvårdsbidrag och Rikskuponger. Anna Hägg-Sjöquist har inte heller några extra tilläggspensioner eller villkor utöver den ITP-plan som anställda i Plans stiftelse omfattas av.

Möt Plans personal!

FOTO: PLAN

För att du ska få en bättre inblick i Plan som organisation vill vi presentera några av de medarbetare som arbetar på Plan Sverige och deras olika roller i organisationen. I det här numret av Barnens framtid får ni träffa Sara Österlund.

Vad gör du på Plan och hur länge har du jobbat här?

Jag har jobbat på Plan sedan mars 2008 och jag arbetar som

”Programkoordinator Afrika” vilket innebär att jag är samordnare för Plan Sveriges projekt och samarbeten i Afrika. Jag har även ansvar för några tematiska områden, bland annat barn och ungdomars deltagande och hur fattigdom påverkar unga.

När jag säger inflytande vad säger du då?

Inflytande är att ha makt över och kunna påverka sin egen vardag och framtid. Inflytande och deltagande hör ihop. Om man inte har möjlighet att delta på ett meningsfullt sätt i frågor som påverkar ens liv, till exempel för att man inte får information eller för att ingen lyssnar på en, kan man ju heller inte ha något inflytande.

Vad tror du är det viktigaste barn och ungdomar kan tillföra Plans arbete?

Barn och ungdomar är de som bäst kan identifiera sina egna resurser, styrkor, behov eller problem. De har idéer, tankar och perspektiv som ingen annan kan tillföra i utvecklingen av till exempel en by, ett projekt eller ett samhälle. Hela Plans verksamhet vilar på idén om att unga och barn har rätt till deltagande och vår verksamhet ska i grunden bygga på deras perspektiv – i Sverige så väl som i andra länder. Tyvärr fungerar det än så länge inte alltid så i praktiken.

Vad är ditt tips till barn och ungdomar som vill ha ökat inflytande?

Ju mer kunskap och information man har, desto mer inflytande kan man oftast få. Ett konkret tips till unga i Sverige är att engagera sig i en ungdomsorganisation eller annan typ av socialt nätverk eller forum. I andra länder kan det vara mycket svårare med inflytande. I vissa länder är det faktiskt nästan omöjligt eller till och med förbjudet för unga att få något inflytande genom att organisera sig. Därför är det viktigt att organisationer som Plan sätter unga och barns deltagande i fokus för all sin verksamhet och att vi tillsammans med unga försöker påverka andra aktörer – till exempel regeringar – att göra samma sak.

Vad är det bästa med att jobba med Plan?

Det bästa med att jobba på Plan är att få jobba med frågor och länder som jag har ett personligt intresse och engagemang för. Det är en lyx. Det är också spännande att vara på en arbetsplats som Plan Sverige – som växer och förändras och där det finns stora möjligheter till just inflytande och att vara med och påverka organisationens utveckling!

AV ELISE ACKEROT/PLANS UNGDOMSRÅD

Nytt utbildningsmaterial om barns rättigheter i ett förändrat klimat

Redan idag är det barn och unga som drabbas värst av klimatförändringens negativa effekter. Svårast är situationen i utvecklingsländerna. Men barn och ungdomar är inte passiva offer utan viktiga aktörer som har rätt att påverka utvecklingen inom klimatområdet genom att bidra med sina perspektiv och erfarenheter. Plan Sverige vill öka engagemanget för en hållbar utveckling och förmedla kunskap om klimatförändringen ur ett rättighetsperspektiv. I ett webbaserat utbildningsmaterial för gymnasieskolan ges exempel på hur effekterna av klimatförändringen påverkar barn och unga och hur de kan bidra till klimatdebatten. Materialet är gratis och finns att ladda ner på: www.barnochklimat.se

Rapport om biståndets effektivitet

Aid Watch har lanserat rapporten "Lighten the Load", som är framtagen av biståndsorganisationer från hela Europa. Rapporten går igenom biståndets effektivitet, och uppmanar bland annat EU-länderna att uppfylla löftet om att minska antalet detaljerade villkor för hur utvecklingsländer ska bedriva sin ekonomiska politik. Sådana krav tar inte hänsyn till demokratiska processer, och gör att länder inte kan bestämma fullt ut hur de vill bedriva en utvecklingsvänlig politik. I Sverige har Plan tillsammans med CONCORD, Action Aid, Diakonia Forum Syd, Svenska Kyrkan och Svenska Missionsrådet deltagit i framtagandet av det kapitel som rör svenskt bistånd.

FOTO: PLAN

Genom lekfulla aktiviteter utbildar Avianto Amri barnen i Indonesien i klimatfrågor.

Seminarium: Plan utbildar Sida om barnrättsperspektiv i klimatfrågan

I början av juni genomförde Plan Sverige tillsammans med Sida Academy ett seminarium för Sidas personal på temat "barns rättigheter i vårt förändrade klimat".

Seminarieret fokuserade på den mänskliga dimensionen av klimatförändringen och lyfte barns rättigheter i relation till klimatanpassning för fattiga människor i utvecklingsländer. Syftet var att skapa en mötesplats för Sidas anställda som jobbar med miljö, klimat och humanitära frågor för att ge dem kunskap kring hur de kan integrera ett barnrättsperspektiv i sitt arbete.

Avianto Amri från Plan Indonesien föreläste och gav exempel på hur de negativa effekterna av klimatförändringen påverkar barns situation i allmänhet och barns möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda i synnerhet. Han gav exempel på hur Plan Indonesien stödjer barn- och ungdomsgruppers egna klimatprojekt. Seminariedeltagarna fick prova på övningar från Plan Indonesiens klimatarbete och diskutera frågor som: Hur kan man inkludera barn och unga som aktörer i klimatarbetet? Hur kan Sida jobba för att stärka barns rättigheter i sina klimatbeslut?

Enligt Hanna Rådberg, klimatansvarig på Plan Sverige, hämmas barns rätt till liv, överlevnad, utbildning och utveckling av de negativa effekterna av den globala uppvärmningen.

– Dessutom visar forskning att ett barncentrerat arbetssätt har stora fördelar i de fattiga områden där Plan jobbar. Barn och unga känner ofta till sina lokalsamhällen bättre än vuxna, de kan effektivt kommunicera risker och fungera som aktörer i förändringsprocesser, både här i Sverige och i de områden som drabbas värst av den globala uppvärmningen, säger hon.

Hanna Rådberg tycker därför att det är positivt att ha fått möjligheten att föra en dialog med Sida om hur de kan integrera ett barnrättsperspektiv i klimatarbetet.

– Om rätt förutsättningar ges kan barn och unga både bidra till att klimatpolitiken blir mer långsiktigt hållbar och att program för klimatanpassning och riskreducering blir bättre genomförda.

Starta din egen insamling

Nu kan du starta egna insamlingar och inspirera grannarna, vännerna, familjen och alla andra att stödja just det Planprojekt du tycker är viktigt.

Det här är den perfekta möjligheten för dig som vill engagera dig mer än du redan gör idag. Det är också en möjlighet för dig som hellre önskar dig bidrag till ett viktigt ändamål än presenter på födelsedagen eller bröllopet. Nu kan du starta din egen insamling där familj och vänner kan hjälpa till genom att bidra med en summa pengar! Du väljer själv ändamål och kan också sätta ett mål för hur mycket pengar du hoppas kunna samla in och hur länge insamlingen ska pågå. De som bidrar får två enkla alternativ: Antingen betalar man direkt med sitt betalkort, eller så skickar man ett SMS från mobilen.

Du kan starta din egen insamling på www.plansverige.org/insamling. Det tar bara några knapptryck så är du igång. Just nu kan du välja om du vill stödja:

- **Flickaprojektet** som syftar till att förhindra kvinnlig könsstympning och barnäktenskap
- **Barn och klimat** där Plan arbetar för att minska barns utsatthet i klimatförändringen
- **Learn without fear** där Plan arbetar för att minska övergrepp och våld i skolor

Vill du bidra med en gång så kan du stödja våra projekt genom att antingen sms:a FLICKA, KLIMAT eller SKOLA till 72910. Varje sms kostar 50 kronor, varav drygt 40 kronor går till insatserna!

FOTO: PLAN

Skolkonsert samlade in pengar till Plan

Nytorps Friskola anordnade konserten "Nytorps Free Flight" och bjöd på musikalisk resa runt jorden. De 8 070 kr som konserten inbringade gick till Plans verksamhet. Tack för bidraget Nytorps Friskola!

Bidra genom att titta på reklam

Tillsammans med Plan och Röda Korset har Ad Aid tagit fram en unik tjänst som gör det möjligt att skänka pengar genom att se på reklamfilm. Förhoppningen är att så många som möjligt vill ge en liten del av sin tid för att kunna bidra till en bättre värld. Gå in på www.adaid.com eller via Plans hemsida.

Så här fungerar det:

1. Se en reklamfilm.
2. Svara på en fråga om filmen.
3. Vid rätt svar skänker annonsören pengar till det utvecklingsprojekt som du väljer att stödja.

Hjälp oss att spara på pengarna och miljön – läs barnens framtid som webbtidning!

Läser du Barnens framtid? Det hoppas vi att du gör! Tidningen är ett utmärkt sätt för dig att få uppdateringar om Plans arbete i olika delar av världen. Vi ser dock alltid över våra kostnader. Tidningen medför stora kostnader för tryck och porto. Pengar som i stället skulle kunna gynna de barn vi arbetar med. Därför har vi tagit fram en webbtidning. Anmäl dig på www.plansverige.org/bf. Då får du i fortsättningen Barnens framtid till din e-postadress och inte någon papperstidning hemskickad längre. Om du inte anmäler dig får du tidningen hemskickad som vanligt. Har du frågor är du välkommen att kontakta fadderavdelningen på telefon 08-58 77 55 00 eller skicka e-post till fadder@plansverige.org.

»Även om man arbetar med design och yta kan man göra någonting för världen«

Det nya Plansmycket har formgetts av faddern och smyckesdesignern Vicktoria Bodin, som inspirerats av den västafrikanska symbolen för visdom och kreativitet.

Smyckedesigner Vicktoria Bodin på Dangerous Goods har formgett det Plansmycket som nu säljs till förmån för utbildningsinsatser i Malawi. Hela vinsten av försäljningen går till Plans projekt "Learn without fear", där Plan arbetar för att göra skolan till en plats där barn kan utvecklas och känna sig trygga.

– När jag fick reda på att halsbandet skulle vara kopplat till projektet "Learn without fear" fick jag ganska snabbt en bild av vad jag ville att smycket skulle förmedla. Jag letade bland olika symboler över hela världen för att hitta en jag skulle kunna utgå ifrån, berättar Vicktoria Bodin.

Till slut fastnade hon för den västafrikanska symbolen Ananse Ntontan, som står för visdom och kreativitet.

– Jag gillade även formen på symbolen och tyckte att det blev en bra koppling till Afrika, säger hon.

Vicktoria Bodin har varit fadder i Plan sedan 1999 och tycker att det är roligt att nu kunna utöka sitt engagemang ytterligare.

– Även om man arbetar med design och yta så kan man faktiskt göra någonting för världen genom det också. Det här är mitt sätt att hjälpa till ytterligare, utöver mitt fadderskap. Det är väldigt roligt att kunna använda min kreativitet till att stödja Plans viktiga insatser.

Genom att köpa Plans nya halsband bidrar man till tryggare skolor och till att fler barn får undervisning. Enligt Plans undersökning anser många barn att våld i skolan är det största hotet mot deras trygghet och varje år utsätts 350 miljoner barn för våld eller övergrepp i skolan.

Plansmycket, som säljs tillsammans med en svart tvinnad läderrem, är

Vicktoria Bodin är formgivaren bakom det nya Plansmycket.

FOTO: IAN SCHEMPER

gjord av hamrat sterlingsilver och produceras i Indien. Det tillverkas för hand och därför skiljer sig alla smycken lite åt och är på så vis unika. Halsbandet kostar 399 kronor och kan köpas i Plans webbshop: www.plantorget.org. Överskottet på 80 kronor går till Plans arbete mot våld i skolor.

Läs mer om Vicktoria Bodin på www.dangerousgoods.nu

TEXT: ANNIKA WIDHOLM

Plansmycket säljs till förmån för utbildningsinsatser i Malawi.

FOTO: IAN SCHEMPER

Modebloggare stödjer Plan

Elin Kling samlade in pengar till Plans verksamhet genom att auktionera bort kläder på Tradera.

På sin webbshop på Tradera har Elin Kling sålt både sina egna kläder och andra kändisars kläder och accessoarer. Intäkterna från försäljningen har gått till Plans arbete för barns rättigheter.

Elin Kling skriver om mode i Expressen och har även en välbesökt modeblogg på TV4.se. Hon har varit fadder i Plan sedan 2006 och har det senaste året engagerat sig ytterligare genom att bli Planambassadör.

Modebloggaren Elin Kling är både fadder och Planambassadör. FOTO: TV4

TEXT: ANNIKA WIDHOLM

Broderade lakan och dukar ger försörjning

Plan kommer under hösten att börja sälja utvalda produkter från våra programländer. Först ut är ett exklusivt sortiment av lakan och bordslinne gjort i 100 procent mjuk bomull. Dukarna och lakanen är broderade av kvinnor från byarna utanför Hanoi i Vietnam. Kvinnorna har deltagit i ett Planprojekt för att lära sig avancerat broderi och kan nu försörja sig och sina familjer.

De vita lakanen och örngotten är broderade för hand med den vackra vietnamesiska symbolen för "double good luck" och kantas av en fin hålsöm. Både påslakan och örngott är anpassade efter svenska mått.

När du köper lakanen eller bordsdukarna stödjer du samtidigt dessa kvinnors försörjningsmöjligheter, och dessutom går det extra överskottet från produkterna, liksom från alla andra produkter som säljs via Planshopen, till Plans verksamhet. I webbshopen kommer det också att finnas annat från programländerna till försäljning, som tjustiga Panamhattar från Ecuador och vackra korrespondenskort från Indien. Gå in på www.plantorget.org för att se höstens nyheter!

TEXT: MALIN FORSGREN

Kvinnorna som deltar i ett Planprojekt för att lära sig brodera kan nu försörja sig och sina familjer.

FOTO: PLAN

»Vi måste också få tycka!«

Jag behöver inte blicka ut i världen för att hitta inspiration till en krönika om ungdomsinflytande, det räcker med att jag ser på mig själv och de andra i Plans ungdomsråd. Vi är bra exempel på ungdomsinflytande, en grupp unga som tycker till och känner att våra åsikter gör skillnad. Ambitiösa och drivna är vi allihop, och varje gång jag kliver av planet efter ett möte i Stockholm känner jag mig så inspirerad att jag nästan spricker!

Jag blir alltid väldigt imponerad av de andra i Ungdomsrådet. De är alla så otroligt duktiga och tar sig an alla uppgifter på blodigt allvar, precis som det ska vara. Det vi gör i Plans ungdomsråd är nämligen ofantligt viktigt. Ungdomsrådet är faktiskt inte bara vi tolv som träffas under mötena i Stockholm, utan vi vill representera alla unga i Sverige. Det är något jag brukar tänka på ibland, vilken viktig roll vi faktiskt har. I de ögonblicken känner jag mig alltid otroligt tacksam för att jag är en av de privilegierade ungdomar som känner att mina åsikter gör skillnad.

Om jag blickar tillbaka ett år i tiden så var jag inte en del av organisationen Plan. Jag var en vanlig samhällsengagerad tjej uppe i norr som drömde om ett storstadsliv någonstans söder om Sundsvall. Varje morgon läste jag lokaltidningen och suckade över rubrikerna. Skolveckorna kändes som evigheter utan slut. Frågor om vad jag vill bli när jag blir stor gjorde mig bara nervös eftersom jag inte hade något svar. Jag visste bara att jag ville jobba med människor, och "hjälpa till och göra skillnad", men jag visste inte på vilket sätt.

I hopp om att få veta mer om vad jag vill göra med mitt liv skrev jag en ansökan till Plans ungdomsråd – och blev antagen! Och nu sitter jag här ett år senare och tänker bli jurist när jag blir äldre. När jag kliver av planet och väntar på bagaget på flygplatsen hemma i Umeå brukar jag tänka att "vilken tur du har Filippa!" som får uppleva det här; resan från att vara en förvirrad tonårstjej i jakten på meningen med livet till någon som känner sig mer redo för världen än någonsin. Samtidigt tänker jag på alla andra där ute. På alla som inte har något Ungdomsråd att engagera sig i. På alla som känner att de bor vid världens ände och på alla som längtar efter att någon lyssnar på deras åsikter. Därför vill jag hjälpa andra unga och inspirera dem i kampen för att bli lyssnade på. Det är viktigt för framtiden och för oss alla. Men minst lika viktigt för dem själva och deras självkänsla.

FILIPPA ANNERSTEN
MEDLEM I PLAN SVERIGES
UNGDOMSRÅD

FOTO: PLAN

Topp-lista över de insamlingsmetoder som var mest effektiva:

1. Disco för låg- och mellanstadiet
2. Baka och sälja bullar
3. Brev till personalen på skolan
4. Bössinsamling på stan
5. Skicka brev till företag

Gymnasieelever testade insamlingsmetoder – och skänkte pengarna till Plan

– Den summa vi samlade in kan göra skillnad, man behöver inte få ihop flera hundra tusen för att det ska göra nytta, berättar Malin Grönquist.

I sitt skolprojektarbete valde Malin Grönquist och tre andra elever att jämföra och skriva om insamlingsorganisationer. De samlade även in 9 316 kr som skänktes till Plans verksamhet.

Som projektarbete sista året på gymnasiet valde fyra tjejer från Vallentuna gymnasium att undersöka hur olika insamlingsorganisationer fungerar.

– Vi ville alla att vårt projektarbete skulle ha betydelse. Vi ville göra skillnad och någonting bra och samtidigt blanda ett teoretiskt arbete med ett praktiskt, säger Malin Grönquist som gjorde projektarbetet tillsammans med Elin Ogebrand, Linda Holgersson och Mathilda Widerström.

Syftet med projektarbetet var att jämföra olika insamlingsmetoder och granska hur organisationer med 90-konto arbetar och hur de insamlade pengarna används. När jämförelsen var klar ville de samla in pengar till en av organisationerna. Efter att ha pratat med flera olika organisationer och läst igenom informationsmaterial beslutade de sig till

slut för att välja Plan, på grund av det långsiktiga arbetet för barn i fattigare länder.

– Först och främst ville vi att våra pengar skulle hjälpa utsatta barn. Men sedan fastnade vi verkligen för Plans metoder; att Plan ger stöd till barnen och familjerna och sedan låter dem själva vidareutveckla arbetet. Vi gillade också att Plan har ett brett arbete och stödjer allt från vattenbrunnar till utbildning, förklarar Malin Grönquist.

Genom att anordna disko för yngre barn, vara med på julmarknad, baka och sälja bullar, skramla med bössor och skicka ut företagsbrev lyckades de samla in 9 316 kr som skänktes till Plans verksamhet. När resultaten var sammanställda gjorde de en utvärdering och jämfördes de olika metoderna utifrån effektivitet och lönsamhet.

Under arbetet med skolprojektet fick de rådgivning och stöd från Tove Kjellander, som var deras kontaktperson och som de också intervjuade under ett besök på Plan Sverige.

”Vi fick massor av informationsblad, broschyrer och årsredovisningar som vi fått stor nytta av i arbetet. Genom detta visade hon oss att hon verkligen var engagerad i sitt arbete och även för vårt projektarbete”, skriver de i rapporten.

Malin Grönquist berättar att genom projektarbetet har de lärt sig mycket om ansvar, samarbete och planering.

– Det mest intressanta anser vi var att undersöka alla insamlingsmetoders effektivitet, eller ineffektivitet. Att jämföra intäkterna och tiderna var mycket intressant, säger hon.

Känslan av att kunna göra en positiv insats i världen var också viktig.

– Den summa vi samlade in kan göra skillnad, man behöver inte få ihop flera hundra tusen för att det ska göra nytta. Det viktigaste är trots allt inte hur mycket man ger, utan att man ger. Vi är mycket stolta över det vi åstadkommit och projektarbetet har fått oss att växa som människor, berättar hon.

TEXT: ANNIKA WIDHOLM

Vill du också få stöd i ditt skolarbete? På Plans hemsida www.plansverige.org finns det tips och inspiration till skol- eller projektarbete. För mer information kontakta Tove Kjellander på telefon: 08-58 77 55 06 eller via e-post: tove.kjellander@plansverige.org

Ungdomar ger ett annat perspektiv

Ungdomsrådet hjälper Plan att se olika frågor ur barns och ungas perspektiv. De ger råd och inspiration kring arbetet för barns rättigheter.

Medlemmarna i Plan Sveriges ungdomsråd påverkar hur Plan jobbar och vad vi gör på Plan, både internationellt och här i Sverige.

Plan jobbar för och med barn i 66 länder över hela världen. Detta betyder inte att Plan endast arbetar med barn och ungdomar i programländerna, utan det är även viktigt att involvera ungdomar i insamlingsländerna. Plan Sveriges ungdomsråd startades år 2001, med inspiration från Barnparlamentet i Indien.

Idag består Ungdomsrådet av 12 ungdomar mellan 13 och 18 år från hela Sverige. Tillsammans med andra ungdomar i världen jobbar Plan Sveriges ungdomsråd för att influera och påverka och ge organisationen ett barn- och ungdomsperspektiv.

Ungdomsrådet är delaktigt i olika beslut och har två representanter i Plan Sveriges styrelse; en ordinarie ledamot och en observatör. De är även aktiva genom att till exempel skriva artiklar här i Plans tidning, blogga, åka på internationella konferenser och utbyten, samarbeta med andra ungdomsgrupper och sprida kunskap om barnkonventionen. Barnkonventionen är också grunden för Ungdomsrådets arbete.

Inom Plan finns det ungefär 8 000 ungdomsgrupper spridda över världen, som alla jobbar på olika sätt. Det finns Ungdomsråd i ytterligare cirka tio länder, och antalet ökar ständigt.

FOTO: PLAN

Julia Grip från ungdomsrådet diskuterar Plans verksamhet med en lärare under Skolforum, en årlig mässa för skolpersonal. Ungdomarna testade bland annat skolpersonalens kunskaper om Barnkonventionen och informerade om Plans skolmaterial.

Vill du vara med i Ungdomsrådet?

PUR söker nu nya medlemmar i åldern 13 till 16 år som är positiva, framåt och intresserade av världen. Vi har möten i Stockholm tre gånger om året då vi planerar aktiviteter, lär oss saker och har roligt tillsammans. Skicka senast den 20 september en intresseanmälan till:

ungdomsradet@plansverige.org där du skriver:

- 1) Vem du är
- 2) Varför du vill vara med i PUR
- 3) På vilket sätt du är en engagerad person

Om du har frågor kan du kontakta Jens Persson på e-post: jens.von.persson@gmail.com

Titta gärna in på Ungdomsrådets blogg: pur.webblogg.se

Ungdomar inspirerar vuxna i klimatfrågor

Plans Ungdomsforum deltog på klimatkonferensen "EU Green Week" i Bryssel.

Den stora klimatkonferensen EU Green Week arrangerades i Bryssel i slutet av juni för att informera och inspirera människor och företag om hur man kan agera i klimatfrågan och anpassa sig till klimatförändringarna. Vi i Plans Ungdomsforum fick möjlighet att intervjua EU-ministrar, vetenskapsmän och regissören av filmen "The Age of Stupid", som visades på konferensen. Målet med resan var att vuxna skulle uppmärksamma ungdomar och deras engagemang kring klimatfrågor. Genom att prata med vuxna och delta under EU Green Week har vi förhoppningsvis öppnat ögonen på många deltagare.

TEXT: GABRIELLA EVRÉN OCH VENDELA RUNDBERG

PLANS UNGDOMSFORUM "UNGAS RÄTTIGHETER I ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT"

FOTO: PLAN

Plans Ungdomsforum arbetar för ungas rättigheter i ett förändrat klimat och deltog på klimatkonferensen "EU Green Week" i Bryssel. Här intervjuas Tjeckiens miljöminister av ungdomar från Plan.

Planshopen

Här ser du ett urval av leksaker, böcker och annat kul som erbjuds i vår Planshop!
I sortimentet hittar du saker både till dig själv och till ditt fadderbarn.

För att beställa går du in på www.planshopen.org/se/butiken/
När du beställer via Plans hemsida kan du betala antingen med ditt **bankkort** eller få en **faktura** hem i brevlådan!

Plan har valt att ta bort talongen för att minska kostnader och spara på miljön.
Om du inte har tillgång till internet kan du göra din beställning via telefon.
Ring oss på: **08-58 77 55 00** (öppettider: 09.00-12.00 & 13.00-15.00).

Plansmycket!

För att göra skolorna i Malawi till en tryggare plats för barn lanserar Plan Sverige ett smycke designat av Dangerous Goods. 80 kronor per smycke går till projektet "Learn Without Fear" som syftar till att minska våld och övergrepp i skolorna. Plansmycket är inspirerat av Ananse Ntontan, en afrikansk symbol för visdom och kreativitet. (Läs mer på sidan 20.)

399 kr

Art. nr. 104

Du kan läsa om våra riktlinjer runt gåvohantering och andra villkor på Planshopens hemsida.

Blå-gul ryggsäck

REA! Passa på!

170 kr

Art. nr. 007

Parasoll – paraply

REA! Passa på!

50 kr

Art. nr. 029

Läderboll med pump

REA! Passa på!

190 kr

Art. nr. 010

Kikare

Liten behändig kikare

190 kr

Art. nr. 079

Dagbok

Med penna och pennvässare

140 kr

Art. nr. 043

Keps

Med Planlogotypen

60 kr

Art. nr. 019

Lotta-Lotta och Eken

Miljöbok för 6 till 10 år

135 kr

Art. nr. 046

Endast hembeställning

Pettson och Findus

Kackel i grönsakslandet (Eng)

100 kr

Art. nr. 024

REA

Bu & Bä på franska

REA! Passa på!

100 kr

Art. nr. 032

REA

Vackert lakanset

100% bomull (Läs mer s. 21.)

590 kr

Art. nr. 201

Endast hembeställning

Korrespondenskort

6 dubbelsidiga kort m. kuvert

110 kr

Art. nr. 087

Endast hembeställning

Tiger

Plan Sweetheart

165 kr

Art. nr. 082

Endast hembeställning